સાયન્સ એક્સ્પ્રેસ ક્લાઈમેટ એક્શન સ્પેશિયલ
(SECAS II)

સંક્ષિપ્ત નોંધ

સાયન્સ એક્સપ્રેસ એ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિભાગ (DST), ભારત સરકારનો વિશેષ કાર્યક્રમ છે. તે 16 વાતાનુકૂલિત કોચ ધરાવતી રેલગાડીમાં મઢેલું, ઓક્ટોબર 2007 થી ભારતભરમાં ફરતું, એક અનોખુ ફરતું વિજ્ઞાન પ્રદર્શન છે. તેણે 1,60,000 કિમીનો પ્રવાસ કરીને 525 મુકામોએ પ્રદર્શન કરીને આઠ વખત ભારતના પ્રવાસ કર્યા છે. સાયન્સ એક્સપ્રેસના 1785 પ્રદર્શની દિવસોમાં, તેને 1.77 કરોડ મુલાકાતીઓ સાથેનો જબરજસ્ત પ્રતિસાદ મળ્યો છે. સાયન્સ એક્સપ્રેસ એ મોટામાં મોટું, લાંબા સમયથી ચાલતું, સૌથી વધુ લોકો દ્વારા મુલાકાત લેવાયેલું અને લિમ્કા બુક ઓફ રેકોર્ડ્સમાં બાર વિક્રમો નોંધાવનાર ભારતનું ફરતું વિજ્ઞાન પ્રદર્શન બન્યું છે. સાયન્સ એક્સપ્રેસના વર્તમાન, એટલે કે નવમા તબક્કામાં, તારીખ 22 જુલાઈ 2017ના રોજ મુંબઈ સીએસટી સ્ટેશને એક જ દિવસમાં 1.24 લાખ લોકોએ આ પ્રદર્શની ટ્રેનની મુલાકાત લઈને એક નવો જ વિક્રમ નોંધાવ્યો છે.

સાયન્સ એક્સપ્રેસના પ્રથમ ચાર તબક્કામાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં દુનિયા ભરમાં થયેલા સંશોધનો પ્રદર્શિત કરવામાં આવ્યા હતા. ત્યાર પછીનું પાંચમાથી સાતમા તબક્કાનું પ્રદર્શન જૈવવિવિધતા વિષય-વસ્તુ પર આધારિત હતું અને 'સાયન્સ એક્સપ્રેસ બાયોડાયવર્સિટી સ્પેશિયલ (SEBS)' તરીકે તેમાં ભારતની સમૃદ્ધ જૈવવિવિધતા તથા તેના સંરક્ષણની જરૂરિયાતો દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ 'સાયન્સ એક્સપ્રેસ ક્લાઈમેટ એક્શન સ્પેશિયલ (SECAS)' તરીકેના આઠમા તબક્કામાં આબોહવા પરિવર્તનના વૈશ્વિક પડકાર પર પ્રકાશ પાડવામાં આવ્યો.

રેલ મંત્રાલયના માનનીય મંત્રી શ્રી સુરેશ પ્રભુ; વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી તથા પૃથ્વી વિજ્ઞાન વિભાગના માનનીય મંત્રી ડૉ. હર્ષ વર્ધન; પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલયના રાજ્ય કક્ષાના માનનીય મંત્રી સ્વર્ગસ્થ શ્રી અનિલ માધવ દવેના હસ્તે 17 ફેબ્રુઆરી 2017 ના રોજ SECAS II તરીકેના વર્તમાન નવમા તબક્કાના સાયન્સ એક્સપ્રેસને લીલી ઝંડી ફરકાવીને દિલ્હી સફદરજંગ રેલ્વે સ્ટેશનેથી રવાના કરવામાં આવી હતી. વર્તમાન તબક્કાના SECASના પ્રવાસનો સમયગાળો 17 ફેબ્રુઆરી થી 8 સપ્ટેમ્બર 2017 સુધીનો નિશ્ચિત કરવામાં આવ્યો છે, જે દરમ્યાન ભારતભરમાં 19,000 કિમી વિસ્તારને આવરતા 74 સ્થાનોએ તે પ્રદર્શિત કરવામાં આવશે. SECASના કેન્દ્રના વિષયો આબોહવા પરિવર્તન તથા વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી છે. આ પ્રદર્શન આબોહવા પરિવર્તન વિશે એક મજબૂત સંદેશો પાઠવે છે તથા પ્રશ્નોત્તરી અને ચર્ચાવિચારણા માટે પણ એક સારી તક પૂરી પાડે છે.

SECAS II એ ભારત સરકારના વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી વિભાગ (DST); પર્યાવરણ, વન અને આબોહવા પરિવર્તન મંત્રાલય (MoEFCC); બાયોટેકનોલોજી વિભાગ (DBT); રેલ મંત્રાલય; ભારતીય વન્યજીવ સંસ્થા (WII) અને વિક્રમ એ સારાભાઈ કોમ્યુનિટી સાયન્સ સેન્ટર (VASCSC) નો આ એક અજોડ સહિયારો પ્રયાસ છે.

આબોહવા પરિવર્તન એ લાંબા ગાળાએ અસર કરનારી આજની અતિ મહત્વની પર્યાવરણની સમસ્યા છે. બદલાતા હવામાનના માળખાને કારણે અન્નનું ઉત્પાદન જોખમમાં મુકાવાથી માંડીને દરિયામાં પાણીના સ્તરમાં થતા વધારાને લીધે આપત્તિજનક પુરનો ખતરો વધવા સુધી, આબોહવા પરિવર્તનની અસર એ ફક્ત વૈશ્વિક ક્ષેત્રે અને પરંપરાગત ધોરણે જ નહીં પરંતુ અધિકતમ ગરીબ અને સીમાંતવાસીઓને ગંભીર અસર કરે છે. આમ છતાં, કમનસીબે આબોહવા પરિવર્તન અને તેના કારણે થતી અસરો વિશેની સમજ લોકોમાં ખુબજ ઓછી છે. સાયન્સ એક્સપ્રેસ ક્લાઇમેટ એક્શન સ્પેશિયલ (SECAS) પરના આ કલાત્મક પ્રદર્શનનો ધ્યેય, ગ્રીનહાઉસ વાયુઓનું ઉત્સર્જન ઓછું કરીને અને અનુકૂલન દ્વારા આબોહવા પરિવર્તનનો સામનો કેવી રીતે કરવો એ વિશે સમાજના વિવિધ વિભાગોમાં જાગરુકતા પેદા કરવાનો છે.

4 નવેમ્બર 2016 ના રોજ પેરિસ કરાર અમલમાં આવ્યો. પેરીસ કરારનો આબોહવા પરિવર્તનના ભયની વૈશ્વિક પ્રતિક્રિયાને મજબૂત બનાવવાનો અને આબોહવા પરિવર્તનની અસરો સાથે વ્યવહાર કરવા માટે દરેક દેશોની ક્ષમતાને

મજબૂત બનાવવાનો છે. કોન્ફરન્સ ઓફ ધ પાર્ટીઝની પ્રથમ બેઠકનું .સંયોજન નવેમ્બર 2016 માં મારાકેશમાં ભરાયેલ પેરિસ કરાર (સી.એમ.એ. 1) પક્ષકારોની સભા સાથે કરવામાં આવ્યું. આ પરિષદે સફળતાપૂર્વક વિશ્વને દર્શાવ્યું કે પેરિસ કરારનું અમલીકરણ ચાલી રહ્યું છે અને આબોહવામાં પરિવર્તન પર બહુપક્ષીય સહકારના રચનાત્મક વિચારો ચાલી રહ્યા છે. SECAS તરીકે પુનઃરચના કરાયેલ સાયન્સ એક્સપ્રેસનું પ્રયોજન આબોહવા પરિવર્તન પાછળનું વિજ્ઞાન, અવલોકિત અને અપેક્ષિત અસરો તથા વિવિધ શક્ય જવાબદારીઓ વિશેની સમજ વધારવા માટેનું યોગદાન આપવાનું છે. સાયન્સ એક્સપ્રેસના અગાઉના ત્રણ તબક્કાઓ DST અને MoEFCC ના સંયુક્ત પહેલ તરીકે જૈવવિવિધતા વિશેષ તરીકે રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમાં ભારતની અસંખ્ય જૈવવિવિધતા દર્શાવવામાં આવી હતી. આમ, 'આબોહવા પરિવર્તન' વિષય-વસ્તુ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું તર્કસંગત હતું કારણ કે તે માત્ર ભારતની જ નહીં પરંતુ સમગ્ર વિશ્વની જૈવવિવિધતા પર અસર કરશે.

SECASના 16 કોચમાંથી આઠ કોચમાં પ્રદર્શન MoEFCC દ્વારા રાખવામાં આવ્યું છે જેમાં સંપૂર્ણપણે માહિતી, આબોહવા પરિવર્તનના વિવિધ પાસાઓને લગતી સાધન-સામગ્રી અને અભ્યાસ, મૂળભૂત વિજ્ઞાન, આબોહવાની અસરો, અનુકૂલન પ્રવૃત્તિઓ, ગ્રીનહાઉસ વાયુઓનું ઉત્સર્જન ઘટાડવા માટેના ઊકેલો અને નીતિ વિષયક અભિગમ એટલી સરળ અને રસપ્રદ રીતે દર્શાવ્યા છે કે ફક્ત શાળાના વિદ્યાર્થીઓને જ નહીં પરંતુ સમાન્ય જન સમુદાયને પણ એ સમજવામાં ખુબજ રસ પડે. બાકીનામાં, DBT અને DST દ્વારા પ્રદર્શનો અને પ્રવૃત્તિઓ રજૂ કરવામાં આવેલ છે.

દરેક પ્રદર્શની કોચમાં આવરી લેવાયેલ વિષય-વસ્તુ :

•કોચ 1: આબોહવા પરિવર્તનની સમજ – એક પ્રણાલી તરીકે આબોહવા અંગેની સમજ, ગ્રીનહાઉસ વાયુની અસર અને આબોહવા પરિવર્તન માટેના અંતર્ગત કારણો સાથેનો મુખ્ય સંદેશો કે, આબોહવામાં વર્તમાન ફેરફાર એ માનવીય પ્રવૃત્તિઓને કારણે જ છે.
•કોચ 2: આબોહવા પરિવર્તનની અસર –પાણી, કૃષિ, વન અને જૈવવિવિધતા તથા માનવ આરોગ્ય વગેરે જેવા મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્રોમાં ચોમાસામાં ભિન્નતા અને તાપમાન તથા સમુદ્રની સપાટીમાં થતા વધારાથી કેવી અસરો થશે તેની આગાહી અને તેને ઘટાડવા માટેના ઉપાયો.
•કોચ 3 અને 4: અનુકૂલન – અનુકૂલનના ખ્યાલો અને રોજબરોજની જિંદગીમાંથી મળતા ઉદાહરણો, અનુકૂલન યુક્તિઓ અને એ ક્ષેત્રમાંથી મળતી વાર્તાઓ. શહેરી અને ગ્રામીણ સંદર્ભમાં અનુકૂલન વિકલ્પો તથા અનુકૂલન માટે ભારતે કરેલા કાર્યો.
•કોચ 5 અને 6: ગ્રીનહાઉસ વાયુના ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો – સંતુલન પુનઃસ્થાપન પર ભાર, નવીનીકરણીય ઉર્જા ટેકનોલોજી દ્વારા શોષણમાં વધારો અને ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો વગેરેના સિદ્ધાંતો અને વ્યાખ્યાની ઉદાહરણ સાથેની સમજ. ભારત દ્વારા અમલમાં મુકાયેલા વિવિધ કાર્યક્રમો તથા નવીનીકરણીય ઉર્જા પદચિન્હ વધારવા માટેના મહત્વાકાંક્ષી ધ્યેય અને કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડવાની વ્યૂહરચના.
•કોચ 7: આબોહવા પરિવર્તન પર આંતરરાષ્ટ્રીય વાટાઘાટો – UNFCCC, IPCCનો પરિચય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંમતીથી નક્કી કરાયેલા કાર્યો અને લક્ષ્યો. વ્યાજબી અને સામાન્ય પરંતુ અલગ જવાબદારીના ખ્યાલો, ક્યોટો પ્રોટોકોલ અને મુખ્ય કોપ(COP)ના બીજા મહત્વના પરિણામો, પેરીસ કરાર વગેરેની સમજ.
•કોચ 8: હકારાત્મક કાર્ય – 'તમારી હેન્ડપ્રિન્ટ વધારો, ફૂટપ્રિન્ટ(પદચિન્હ) ઘટાડો'ના મુખ્ય સંદેશા સાથે તમે શાળામાં, રસ્તામાં, ઘરમાં અને કાર્યાલયમાં શું કરી શકો એ માટે તમારી જીવનશૈલીની પસંદગીઓના ખ્યાલો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો.
•કોચ 9 અને 10: જૈવ-સંસાધનો અને કુદરતના સંરક્ષણ માટે બાયોટેકનોલોજી જેવા વિષય-વસ્તુઓને આવરી લેતા ભારત સરકારના બાયોટેકનોલોજી વિભાગ (DBT) દ્વારા મુકવામાં આવેલ પ્રદર્શન, જેમાં વાઘનું સંરક્ષણ અને રાસાયણિક જૈવસૃષ્ટિ તથા બાયોટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં ભારતમાં થયેલ સંશોધન અને વિકાસ પર ખાસ ભાર.
•કોચ 11: સામાન્ય લોકોના કૌશલ્ય અને સંવર્ધિત વાસ્તવિકતા ટેકનીકના ઉપયોગથી કરેલ નવીન પ્રોજેક્ટ/પરિયોજના પ્રદર્શિત કરતા ચુનંદા સંશોધનો દર્શાવતું નેશનલ ઈનોવેશન ફાઉન્ડેશન (NIF) દ્વારા મુકવામાં આવેલ પ્રદર્શન. સામાજીક વિકાસ માટે વિજ્ઞાન શિક્ષણ, તકનિકી ઉકેલ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીમાં સંશોધન જેવા વિષય-વસ્તુ પર પ્રદર્શન.

•કોચ 12: વિજ્ઞાન, ગણિત અને પર્યાવરણ વિષયક માનસિક કસરત કરાવતી રમતો તથા કોયડાઓ ઉપરાંત આનંદસભર પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા માટે ધોરણ 5 અને તેથી નાના વિદ્યાર્થીઓ માટેનો કીડ્ઝ ઝોન.
•કોચ 13: વિજ્ઞાનનો આનંદ (JOS) – ધોરણ 6 થી 10 ના વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ પ્રયોગો અને પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પર્યાવરણ, વિજ્ઞાન અને ગણિત વિષયો રોચક રીતે સમજીને શીખે એ માટે 'વિજ્ઞાનનો આનંદ' પ્રવૃત્તિલક્ષી પ્રયોગશાળા. શિક્ષકો માટે ચર્ચા-સહ-તાલીમની વ્યવસ્થા.

સૌર ઉર્જાનો ઉપયોગ કરવા માટે DST અને CELના સંયુક્ત પ્રયાસથી સાયન્સ એક્સપ્રેસના કોચ નંબર 11 થી 13ની છત પર સૌર પેનલો સ્થાપિત કરવામાં આવી છે.

સાયન્સ એક્સપ્રેસની મુલાકાત લેનાર દરેક ઉંમરની વ્યક્તિઓને વ્યસ્ત રાખવા માટે અને SECASનો સંદેશો મજબૂત કરવા માટે તેના દરેક મુકામે અગાઉથી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવે છે. રેલ્વે પ્લેટફોર્મ પર વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરવાની સાથે-સાથે વધુમાં વધુ લોકો સુધી પહોંચી શકાય એ માટે સ્થાનિક શાળાઓ/સંસ્થાઓમાં પણ આકર્ષક અને ખુબ લોકપ્રિય હોય એવા કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત, બહોળા પ્રચાર માટે મુલાકાતીઓ અને શાળાઓમાં માહિતીસભર સામગ્રીઓનું વિતરણ પણ કરવામાં આવે છે.

અમદાવાદ સ્થિત વિક્રમ એ સારાભાઇ કોમ્યુનિટી સાયન્સ સેન્ટર(VASCSC)ને સમગ્ર ભારતમાં SECASનું વ્યવસ્થાપન કરવાની કામગીરી DST દ્વારા સોંપવામાં આવી છે. ઉચ્ચ લાયકાત ધરાવતી, તાલીમ લીધેલી અને અત્યંત પ્રોત્સાહિત એવી VASCSCની વિજ્ઞાન સંચારકોની ટુકડી આ ટ્રેન સાથે પ્રવાસ કરે છે. તેઓ મુલાકાતીઓને તેમની ભાષામાં અનુવાદ કરીને પ્રદર્શન સમજાવે છે, તેમના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપે છે, અન્ય સવલતો પૂરી પડે છે અને પૂરક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરે છે.

આ પ્રદર્શન દરેક માટે, મુખ્યત્વે વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકો માટે ખુલ્લું છે. વધુ માહિતી www.sciencexpress.in વેબસાઇટ પર ઉપલબ્ધ છે. પ્રદર્શનની મુલાકાત લેવા માટે કે અન્ય કોઈ પૂછપરછ માટે આપ sciencexpress@gmail.com પર ઈ-મેઈલ કરીને અથવા મોબાઈલ નંબર 09428405407 પર ફોન કરીને ટ્રેન પરની ટુકડીના સભ્યનો સંપર્ક સાધી શકો છો. અગાઉથી નોંધણી કરાવીને, વધુમાં વધુ 20ના જૂથમાં શાળાના વિદ્યાર્થીઓ JOS પ્રયોગશાળામાં ભાગ લઈ શકે છે.

ટીમ SECAS આ પ્રતિષ્ઠિત પ્રદર્શનના બહોળા પ્રચાર માટે લાગતા વળગતા વિભાગો, પ્રચાર-પ્રસાર માધ્યમો, સંસ્થાઓ અને દરેક વ્યક્તિઓને સહકારની અપેક્ષા રાખીએ છીએ, જેથી મોટી સંખ્યામાં મુલાકાતીઓ તેનો લાભ લઈ શકે.

સૂચના:

- પ્રદર્શન જોવા માટે કોઈ પ્રવેશ ફી નથી તથા પ્રદર્શન બધા માટે ખુલુ છે.
- સાયન્સ એક્સપ્રેસમાં કોઈપણ અણીદાર કે ધારદાર વસ્તુઓ, પાણીની શીશી, અન્ય પ્રવાહી, મોબાઈલ, કેમેરા, થેલા, દીવાસળીની પેટી, સિગારેટ, બીડી, તમાકુ વગેરે જેવી વસ્તુઓ લઈ જવાની મનાઈ છે.
- પ્રદર્શન સ્થળ: સંબંધિત શહેરનું રેલ્વે સ્ટેશન
- પ્રદર્શન સમય: સવારે 10:00 થી સાંજે 05:00 સુધી
- સંબંધિત મુકમોની તારીખો જાણવા માટે સમયપત્રક જુઓ.

સાયન્સ એક્સપ્રેસ – ક્લાઈમેટ એક્શન સ્પેશિયલ

સમયપત્રક

(17 ફેબ્રુઆરી 2017 – 08 સપ્ટેમ્બર 2017)

અનુ. નંબર	સ્ટેશન	પ્રદર્શન તારીખ	અનુ. નંબર	સ્ટેશન	પ્રદર્શન તારીખ
1	દિલ્હી સફદરજંગ	17 ફેબ્રુઆરી 2017	38	ગુલબર્ગા	31 મે-2 જૂન 2017
2	દિલ્હી કેન્ટોનમેન્ટ	18-19 ફેબ્રુઆરી 2017	39	કલ્લુરુ	03-05 જૂન 2017
3	હિસાર	20-23 ફેબ્રુઆરી 2017	40	વ્હાઈટ ફીલ્ડ	06-08 જૂન 2017
4	ધુરી	24-26 ફેબ્રુઆરી 2017	41	કેંગેરિ	09-11 જૂન 2017
5	તરન તરન	27-28 ફેબ્રુઆરી 2017	42	કોડુરુ	12-14 જૂન 2017
6	શ્રી માતા વૈષ્ણો દેવી, કટરા	01-02 માર્ચ 2017	43	પુડુચેરી	15-16 જૂન 2017
7	ઉધમપુર	03-04 માર્ચ 2017	44	અત્તુર	17-19 જૂન 2017
8	નંગલ ડેમ	06-07 માર્ચ 2017	45	કરુર	20-22 જૂન 2017
9	સીરહિન્દ	08-10 માર્ચ 2017	46	કોડાઈકેનાલ રોડ	24 જૂન 2017
10	ચંડીગઢ	12 & 14 માર્ચ 2017	47	વિરુધુનગર	25-27 જૂન 2017
11	રામપુર	15-17 માર્ચ 2017	48	અરુમુગનેરી	28-30 જૂન 2017
12	કસગંજ સીટી	18-20 માર્ચ 2017	49	કયાંકુલમ	01-04 જુલાઈ 2017
13	ખલીલાબાદ	22-25 માર્ચ 2017	50	થ્રીસુર	05-07 જુલાઈ 2017
14	માઉ	26-29 માર્ચ` 2017	51	કન્નુર	08-10 જુલાઈ 2017
15	ગયા	30-31 માર્ચ 2017	52	મડગાંવ	11-13 જુલાઈ 2017
16	પટના	01-02 એપ્રિલ 2017	53	રત્નાગીરી	14-16 જુલાઈ 2017
17	કિઉલ	03-04 એપ્રિલ 2017	54	સિંધુદુર્ગ	17 જુલાઈ 2017
18	સીતામરહી	05 એપ્રિલ 2017	55	રોહા	18 જુલાઈ 2017
19	સમસ્તીપુર	06 એપ્રિલ 2017	56	મુંબઈ સીએસટી	19-22 જુલાઈ 2017
20	સલમારી	07-08 એપ્રિલ 2017	57	નાસિક રોડ	24-25 જુલાઈ 2017
21	ફકીરાગ્રામ	09-10 એપ્રિલ 2017	58	ધુલે	26 જુલાઈ 2017
22	લમડિંગ	11-12 એપ્રિલ 2017	59	અકોલા	27-28 જુલાઈ 2017
23	અગરતલા	13-14 એપ્રિલ 2017	60	મુર્તજાપુર	29 જુલાઈ 2017
24	બદરપુર	15-17 એપ્રિલ 2017	61	અમરાવતી	30 જુલાઈ 2017
25	ઉત્તર લખીમપુર	19-21 એપ્રિલ 2017	62	નાગપુર	31 જુલાઈ-03 ઓગષ્ટ 2017
26	રંગપરા ઉત્તર	22-24 એપ્રિલ 2017	63	અમલા	04 ઓગષ્ટ 2017
27	બાગડોગરા	25-26 એપ્રિલ 2017	64	બેતુલ	05-06 ઓગષ્ટ 2017
28	ધનબાદ	28-30 એપ્રિલ 2017	65	હબીબગંજ	07-09 ઓગષ્ટ 2017
29	બારકપુર	01-02 મે 2017	66	બીના	10-12 ઓગષ્ટ 2017
30	કલ્યાણી	03-05 મે 2017	67	ખજુરાહો	13-14 ઓગષ્ટ 2017
31	ચાન્ડિલ	06-08 મે 2017	68	મારવાડ	17-18 ઓગષ્ટ 2017
32	ભદ્રક	09, 11 & 12 મે 2017	69	બલોત્રા	19-21 ઓગષ્ટ 2017
33	પુરી	13-16 મે 2017	70	ડીસા	22-24 ઓગષ્ટ 2017
34	છત્રપુર	17-19 મે 2017	71	ભુજ	25-27 ઓગષ્ટ 2017
35	કોતાવલસા	20-23 મે 2017	72	ભક્તિનગર	28-31 ઓગષ્ટ 2017
36	ગુડિવડા	24-26 મે 2017	73	ગોંડલ	01-04 સપ્ટેમ્બર 2017
37	મિર્યાલગુડા	27-30 મે 2017	74	ખોડિયાર	05-08 સપ્ટેમ્બર 2017

(નોંધ: તારીખો ફેરફાર થઈ શકે છે)

21 ઓગષ્ટ 2017